

In gesprek met een echte Reuselse KBO'er

Door Thijs van der Zanden

Wij minsen ut de Kempen hebben de naam gemoedelijk en gastvrij te zén. Dé klopt nog steeds. Vruuger hon de huizen en boerderijen zelfs gin deurbel. In Reusel zeeën we dan: "Goei volk komt Aachterûm."

Zaterdag 29 maart 2008, Sjef Janssen in een vroeg lente-zonnetje zittend voor D'n Aachterûm.

Aan het woord is de 84-jarige Sjef Janssen bijgenaamd *Boere Sjef*, de oudste van de acht kinderen van *Boere Lau* en zijn boerin *Boere Betje*. Behalve als bestuurder van verenigingen en organisaties is hij ook bekend door de verwezenlijking van zijn droom, het ontmoetingscentrum *D'n Aachterûm* voor leden van de Reuselse Katholieke Bond van Ouderen (KBO). Het is een vertrouwde lokaliteit in Reusel waar ouderen elkaar kunnen ontmoeten en ontspannen en waar ook niet KBO-leden van harte welkom zijn.

Ouderlijke boerderij

De boerderij van mijn opa *Boere Sjef* stond in de Sleutelstraat, een van de oudste straten van Reusel. In die boerderij ben ik op 29 november 1923 geboren, onze pa was toen al boer op opa's boerderij. Zoals dat in Reusel gebruikelijk was bleven opa en oma bij ons gezin inwonen. Als oudste zoon werd ik volgens algemeen gebruik naar mijn opa Sjef genoemd. Later werd dat ook *Boere Sjef*. Onze naaste burenen waren *Toemeskes Girt* (Sanders), *Lankmanne Péér* (Péér Lavrijsen), mijn oom *Boere Kees* en *Jan Geukens Driekske*

(Janssen). Verderop in de straat woonde het gezin van Jan Kuijpers.

In 1931 is de boerderij van opa opgesplitst omdat mijn oom *Boere Kees* zelfstandig ging boeren. Er werd toen tegen onze boerderij een nieuw woongedeelte gebouwd. Ik herinner me van die tijd nog dat ik toen gelogerd heb bij het gezin van *Frans Teut* (Paridaans). De Sleutelstraat was voor de bewoners een vertrouwde omgeving waar iedereen *goeien aord* had en burenhulp vanzelfsprekend was. Het leren op de lagere school ging me goed af. Misschien zagen daarom de fraters in mij wel een ideale opvolger want toen ik in de hogere klassen zat werd ik regelmatig gestimuleerd om door te leren en frater te worden. Hoewel ik dat zelf ook wel zag zitten heb ik dat niet gedaan, immers de meeste jongens van boerenafkomst en zeker de oudsten uit het gezin gingen naar de Lagere Landbouwschool in Eersel en daarom heb ik die weg ook gekozen. Samen met de Reuselse jongens Wout van *Hermenekes Thijs* (Vrijsen) en Piet van *Huipe Tineske* (Huijbregts) fietste ik toen dagelijks naar Eersel. Daar behoorde ik ook tot de uitblinkers en kreeg het advies naar de MAS (Middelbare Agrarische School) te gaan en later mogelijk nog naar de HAS (Hogere Agrarische School).

Sjef en Jaan Janssen respectievelijk de initiatiefnemer en naamgeefster van D'n Aachterûm, omstreeks 1998.

Boere Lau en Boere Betje alias Betje van Pruimkes. Betje bleef na het overlijden van haar man in 1941 achter met 8 jonge kinderen.

Al vroeg boer

Opa *Boere Sjef* overleed op 83-jarige leeftijd in februari 1940, een jaar later in januari 1941 overleed onze pa. Ons moeder *Boere Betje* die in haar geboortedorp Hapert ook *Betje van Pruimkes* werd genoemd bleef achter met 8 kinderen. Ik was met mijn 17 jaar de oudste van het stel, ons Nellie was de jongste, zij was pas 10 maanden oud. Het overlijden van onze pa was een heel harde klap voor ons moeder. Nooit zal ik vergeten dat ons moeder in die tijd wel eens huilend van verdriet ons Nellie de borst gaf zittend aan de cuisinière, vertelt Sjef.

Het was vanzelfsprekend dat ik als oudste zoon de verantwoording voor de boerderij op mij nam. Toezienend voogd en buurman ome *Boere Kees* was daarbij met zijn hulp en adviezen een heel grote steun. Mijn voornemens om door te leren werden met een klap weggevaagd, er moest immers brood op de plank komen in ons grote gezin.

De boerderij bestond in die tijd uit ongeveer 8 hectare eigen grond en 4 hectare pachtgrond. We hadden 9 melkkoeien, zes fokzeugen en een *kooi kiepen*. De voornaamste bron van inkomsten was de opbrengst van de melkkoeien. Met de fokzeugen die later de voornaamste bron van inkomsten zouden worden, waren we toen nog in de beginperiode. In de

bloeiperiode hadden we ongeveer 100 fokzeugen.

Oorlog en bevrijding

In mijn beginjaren als boer was het in Europa en daarbuiten volop oorlog. Ook aan Reusel ging de oorlog niet voorbij. Vooral voor burgers was het een moeilijke tijd zoals de dreigende verplichte tewerkstelling in Duitsland. In verband met mijn kostwinnerschap kreeg ik

Jonge man Sjef Janssen omstreeks 1948. Door het overlijden van zijn vader moest hij al op 17-jarige leeftijd boer worden op de ouderlijke boerderij.

De kinderen van Boere Betje omstreeks 1944. V.l.n.r. Cor, Paul, Gon met Nellie op haar arm, Paulien, Riek en Sjef. Annie ontbreekt.

een 'ausweisz', waarmee ik vrijgesteld was om in Duitsland te moeten werken. De prijzen bleven goed en bovendien konden we wel eens wat graan of een varken 'achterover drukken' en aan particulieren verkopen. Wat het voer voor het vee betreft konden we ons bijna helemaal zelf bedruipen. Alleen krachtvoer en kunstmest moesten we kopen. De betrekkelijke rust werd in de september-

dagen van 1944 plotseling verbroken toen de bevrijdingsgevechten in Reusel uitbraken. De Sleutelstraat kwam op een gegeven moment midden tussen de strijdende partijen te liggen waardoor we gedwongen waren halsoverkop te vluchten. Samen met andere families uit de Sleutelstraat waaronder de familie van *Lankmanne Péér* vluchtten we door de bossen en over de hei naar Hapert waar we bij de familie van mijn moeder terecht kwamen. Wel moest ik samen met mijn zus Gon dagelijks onze koeien gaan melken die in de Berschotten en Kruisvennen in de buurt van de huidige Hamelendijk in de wei stonden. De Reuselse ondergrondse, waarvan buurtgenoot *Klaos Teut* (Paridaans) lid was, verzorgde het vee dat in onze boerderij stond. Bij het overzetten van onze koeien waren we op een keer getuige van een luchtgevecht tussen Engelse en Duitse vliegtuigen. We hoorden de afgeschoten projectielen door de lucht fluiten en wisten niet hoe snel we dekking moesten zoeken. Op veilige afstand waren we ook getuige van een angstaanjagend bombardement op het centrum van Reusel. Later zagen we dat de Reuselse kerktoerenspits eraf geschoten werd. Het leek wel of er niets van Reusel over zou blijven en ik vreesde het ergste voor de Reuselnaren die daar achter waren gebleven.

Jongedame Jaan Luyten. Geen wonder dat Boere Sjef op haar een oogje liet vallen!

Tijdens een van de tochten van Reusel naar Hapert met Thijs van Lankmanne Péér (Lavrijsen) over de oude Postelseweg in Bladel zagen we twee schoenen boven de grond uitsteken. Toen ik er tegenaan schopte merkte ik dat er voeten in zaten. Later bleek dat het de lichamen van de jongemannen Flipsen en Freeriks waren, die op hun kop in een schuttersputje, begraven waren. Deze jongens waren nog maar 20 jaar oud. Ze zaten als onderduiker bij Herman Tenbult in Bladel en waren gepakt door Duitse valschermjagers die hen ter plekke doodgeschoten hadden. Enkele jaren geleden is daar een monumentje geplaatst. Dat voorval zal ik nooit vergeten, vertelt Sjef.

Eigen gezin

Als jonge boer wilde ik al zaken organiseren en recht voor zijn raap voor mijn mening uitkomen. Aan ja en amen zeggen heb ik altijd een hekel gehad. Daarom werd ik op mijn twintigste al bestuurslid van de Jonge Boerenstand waarvan ik ook voorzitter ben geweest. In die tijd was ik lid van de Reuselse rijvereniging Jeanne d'Arc. Een rijzadel had ik niet. De stijgbeugels waren bevestigd aan een leren band die om het middel van het paard zat met daaronder nog een dekentje. Op een naoorlogse zondag vond er op een keer in Netersel een hippisch evenement plaats waar Gust van Giele Stap (Stappaerts)

en ik aan deelnamen. Gust die ik goed kende omdat hij ook bestuurslid was van de Jonge Boerenstand had al een Hapertse vriendin. Dat meisje werd op die dag vergezeld door haar vriendin Jaan Luyten uit Dalem. Getipt door Gust liet ik op die zondag een oogje op haar vallen. Het gevolg was dat ik toen niet met mijn paard naar huis ging maar met de *meid mee* zoals ze dat in Reusel zeggen. Op 4 mei 1949 zijn we in Hapert getrouwd en werd ons Jaan boerin op de boerderij aan de Sleutelstraat. Gelukkig klikte het vanaf het begin heel goed tussen mijn moeder en ons Jaan en later ook met mijn kinderen. Daar ben ik mijn moeder en ons Jaan heel dankbaar voor, vertelt Sjef gemeend.

Vele bestuursfuncties

Naast het boeren heb ik allerlei maatschappelijke functies bekleed. Direct na mijn trouwen ben ik overgestapt naar het bestuur van NCB (Nederlandse Christelijke Boerenbond) waarvan ik vele jaren voorzitter ben geweest. Ook zat ik in de Raad van Toezicht van 't Pakhuis (CAV). Verder had ik bestuursfuncties bij de Varkensfokvereniging Reusel, Varkensstamboek Kring de Kempen, Varkensstamboek Zuid-Nederland en Varkens KI (kunstmatige inseminatie) Noord-Brabant.

Gedurende ruim 20 jaar was ik gemeenteraadslid. Echter voor de politiek was ik niet in de wieg gelegd, ik was daar veel te rechtlijnig voor. Recht op het doel afgaan zonder aanzien des persoons was mijn motto. Dit werd mij niet altijd in dank afgenomen. Maar ik meen te mogen zeggen

Zilveren huwelijksfeest van Sjef en Jaan Janssen op 4 mei 1974. Hun kinderen v.l.n.r. zijn Tonnie, Jo, Lau, Betsie en Annie.

Sjef Janssen met een van zijn fokzeugen achter zijn boerderij aan de Sleutelstraat, omstreeks 1968.

De sloopploeg van d'n oude Aachterûm die overgebracht werd van de Markt naar de tuin van de zuster Franciscanessen. De slopers zijn v.l.n.r. Kees Snip (Vosters), Jan van Herpt, Kees van de Wieper (Lauwers), Kees van Jan Heine (Lauwers), Piet Dirks, Door van de Páächter (Roijmans) en Frits Hoeben.

dat ik iedereen recht in de ogen kan kijken. Vanaf 1963 werd ik lid van het TBC-comité (Tuberculose), zo kennen de meeste mensen de Onderlinge Hulp.

In 1960 kwam ik in het bestuur van de Boerenleenbank, vijf jaar later werd ik voorzitter. Het voorzitterschap van de NCB heb ik toen overgedragen. Vijfentwintig jaar ben ik voorzitter gebleven van de bank die na de samenvoeging met de Raffeyenbank de naam Rabobank kreeg. Na de fusie van de Rabobanken van Reusel en De Mierden, per 1 januari 1991, heb ik ook dat voorzitterschap overgedragen.

De vlag in top van D'n Aachterûm, in 1997. De 'maai' kan afgedronken worden!

In 1982 ben ik gestopt met boeren omdat ik geen opvolger had. Ons Jaan en ik konden in

de Lend een huis kopen naast het huis van mijn broer Paul en zijn vrouw. Ook mijn moeder verhuisde mee naar de Lend. Onze 5 kinderen waren toen al allemaal getrouwd en hadden gezorgd dat we opa en oma waren. Wel bleef ik allerlei klusjes doen zoals vrijwilliger van de verjaardagsactie voor 'Jong Nederland', voorzitter van de Plaatselijke Raad, bestuurslid van het Gecoördineerd Ouderenwerk de Kempen in Eersel en ik had een zetel in de Parochieraad.

Katholieke Bond van Ouderen (KBO)

Vanuit de Sleutelstraat bracht ik twee keer per week mijn moeder, *Boere Betje*, naar de Bejaardenbond om te gaan kaarten. De bond had toen haar domicilie in café De Vrachtskar. Zo kwam ik voor het eerst in aanraking met de KBO. Ik werd door Jan van *Hermennekes Thijs* (Vrijsen) gevraagd om penningmeester te worden van de KBO (Katholieke Bond Ouderen). Ik was toen niet eens lid! In 1983 werd ik, intussen lid geworden, penningmeester. Na enkele jaren werd ik tot voorzitter gekozen. Wij hadden in die tijd problemen met het uitvoeren van activiteiten voor onze leden en waren bovendien gebonden aan de ruimten die door de gemeente gesubsidieerd werden. Wij mochten op bepaalde uren die ruimten gebruiken, mits de eigenaren die zelf niet nodig hadden. Dat gaf wel eens moeilijkheden, bijvoorbeeld bij bruiloften, uitvaarten, lezingen en feesten.

In 1989 stond er een advertentie in het Kempisch Contactblad, dat het noodgebouw te koop was, dat de Rabobank gebruikt had tijdens een verbouwing van de bank. Deze advertentie las ik 's avonds en ik dacht: "Dat moesten wij kunnen kopen voor een eigen ontmoetingscentrum voor de bejaarden". Met die gedachte ben ik gaan slapen en 's nachts heb ik hierover gedroomd. In mijn droom kon deze wens verwezenlijkt worden. Wij konden met eigen mensen het noodgebouw slopen en weer opbouwen. Als plaats had ik in gedachten de tuin van de Zusters Franciscanessen.

Met dit plan voor ogen heb ik de volgende dag een onderhoud gehad met zuster Josepho, overste van het klooster in Reusel. Zij stond er positief tegenover, en natuurlijk stond ook het bestuur van de KBO volledig achter dit initiatief. Vanaf dat moment is het allemaal gaan lopen. Niet iedereen was even blij met dit idee, immers gemeenschapshuis de Kei was er ook nog. Maar de aanhouder wint zegt het spreekwoord en dat was hier ook zo. Met hulp van vele vrijwilligers en steun van veel bedrijven en organisaties is toen *d'n ouwe Aachterûm* gerealiseerd. Omdat destijds de KBO geen zelfstandig rechtspersoon was, maar een afdeling van de KBO den Bosch, hebben wij de "Stichting

Ontmoetingscentrum Ouderen Reusel" (SOOR) opgericht, om de eigendommen veilig te stellen voor de Reuselse ouderen.

Toen in 1992 bekend werd dat de Zusters Franciscanessen Reusel zouden gaan verlaten, hebben wij als KBO uitgezien naar de mogelijkheid van een permanent gebouw, zo mogelijk op dezelfde plaats. Dit lukte in eerste instantie niet, maar wij hebben wel de grond waar *d'n ouwe Aachterûm* op stond, kunnen kopen van de zusters. Wij mogen vooral zuster Josepho hier heel dankbaar voor zijn.

De boerderij van Sjef en Jaan Janssen aan de nog onverharde Sleutelstraat. In de zomer leverden de twee grote lindebomen voor de boerderij lindebloesem voor de verkoop.

Het bestuur van de 40-jarige KBO in mei 1998. V.l.n.r. voorzitter Jan Jansen, Jan Heesters, Sjef Janssen, Zus Peeters-Daniëls, Kees Vosters, Jan van Assen, Marieke van Ham-Vosters, Diny Adams-Tenbült, Huub Verhagen en Janus Verhagen.

Zuster Josepho van de Zusters Franciscanessen en Sjef Janssen verrichtten de openingsceremonie van d'n nieuwe *Achterûm* in 1997. Beiden hebben een cruciale rol gespeeld bij de totstandkoming van het gebouw.

Uiteindelijk was in 1996 de tijd rijp voor de plannen van een nieuwe *Achterûm*. We hebben geweldig moeten knokken om de nodige vergunningen te krijgen en de financiën te regelen. Gelukkig werden we uiteindelijk met subsidies gesteund door de gemeente Reusel, Stichting Ouderenhuisvesting de Kempen, Stichting Ouderenzorg de Kempen en het Koningin Julianafonds. Bovendien kregen we ook nog schenkingen van andere organisaties.

Na zijn aftreden als bestuurslid in 1999, wordt Sjef Janssen benoemd tot erelid van de KBO. V.l.n.r. Kees Vosters, Giele van Limpt, voorzitter Jan Jansen en erelid Sjef Janssen.

Ik zeg niet teveel als ik stel dat het ontmoetingscentrum niet meer weg te denken is. De mensen beschouwen *D'n Achterûm* als een deel van henzelf, ze voelen zich er thuis. Ik ben er *hil fréét* op dat ons Jaan de naam

D'n Achterûm heeft bedacht. Daarmee blijft toch de gedachte aan haar leven, immers zonder haar steun had ik nooit al dat werk kunnen doen.

Tijdens de jaarvergadering van 15 februari 1996 heb ik mijn voorzitterschap van de KBO overgedragen aan Jan Jansen. Ik ben nog wel enkele jaren bestuurslid gebleven en was ook nog voorzitter van de SOOR. Nadat ik geen bestuursfuncties meer uitoefende, deed ik nog enkele jaren vrijwilligerswerk als bezorger van de berichten van de KBO bij de wijkbezorgers. Ook nam ik zelf als wijkbezorger nog een buitenwijk voor mijn rekening.

Oude dag

Dertien maanden geleden is ons Jaan overleden. Het is jammer dat ze de verhuizing naar de Korenbocht niet meer heeft mogen meemaken. Nu woon ik aan het pleintje met uitzicht op *D'n Achterûm*. Graag had ik er ons Jaan nog bij gehad om samen van onze oude dag te kunnen genieten, helaas heeft dat niet zo mogen zijn.

Toch mag ik niet klagen, ik heb 5 kinderen en 11 kleinkinderen waar ik erg trots op ben en verheug me elke keer weer als ze bij mij op bezoek komen. De jaren voor het overlijden van ons Jaan kreeg ik het rustiger. Ik had alle bestuursfuncties neergelegd om meer aandacht te kunnen besteden aan mijn gezin. Ons Jaan

De elf kleinkinderen van Sjef Janssen waar hij terecht heel trots op is.

V.l.n.r. achter: Mart, Judith, Nicole en Mieke.

Voor: Adriaan, Rob, Jozef, Hilde, Linda, Jan en Hans.

en ik hebben toen vele fietstochten gemaakt en onderweg goed kunnen buurten en genieten. Ik woon nu in de Korenbocht temidden van veel oudere Reuselse mensen waar ik altijd terecht kan voor een praatje, vertelt Sjef.

Slot

Sjef Janssen heeft met de steun van zijn vrouw Jaan Luyten heel veel gedaan voor de gemeenschap en heeft bovendien samen met haar ook nog 5 kinderen opgevoed en een boerenbedrijf gerund. Als bestuurder van vele organisaties was Sjef iemand die doelgericht was en recht door zee. Zelf zegt hij dat die houding ook wel eens weerstand opriep maar dat hij daar wel mee om kon gaan omdat voor hem altijd het algemene belang voorop stond. Het was volgens hem wel eens nodig een duidelijk standpunt in te nemen om iets te kunnen bereiken. Hij is het nemen van verantwoordelijkheden nooit uit de weg gegaan. Dat begon al toen hij als 17-jarige noodgedwongen het werk op de boerderij van zijn overleden vader overnam. Het vervullen van een groot aantal bestuursfuncties gedurende tientallen jaren verdient grote bewondering. Daarom is het verdiend dat hij daarvoor de Koninklijke onderscheiding in goud in de Orde van Oranje Nassau heeft gekregen en erelid is van de KBO. In de gang van zijn huis aan de Korenbocht hangen nog meer onderscheidingen die Sjef voor al zijn

maatschappelijk werk en initiatieven gekregen heeft. Hij is daar terecht trots op!

De laatste jaren heeft Sjef tegenslagen te verwerken gehad. Het overlijden van zijn vrouw Jaan, zijn steun en toeverlaat en een kind en man van zijn dochter Bets is hem niet in de koude kleren gaan zitten. Bovendien hebben zijn ogen hem grotendeels in de steek gelaten. Toch blijft Sjef betrokken bij wat er in Reusel gebeurt. Recht voor zijn raap blijft hij voor zijn mening uitkomen en laat de kop niet hangen!

Daarom stellen we met recht vast dat Sjef Janssen, zoon van *Boere Lau* en van *Boere Betje* een echte Reuselse KBO'er genoemd mag worden.

In het bijzijn van zijn vrouw en een aantal van zijn kinderen en kleinkinderen ontvangt op 9 januari 1991 Sjef Janssen, oud voorzitter van de Rabobank, uit handen van Reuselse burgemeester Walboomers een Koninklijke onderscheiding in goud in de orde van Oranje Nassau.

